

Zas Latweeschu draugs.

1838. 10 Bewr.

6ta lappa.

Jaunas sinnas.

Is Pehterburgas. Wisseem Kreewu waltibas eedshwotajeem gan tohti buhs bijis schehl, kad dabbuta sinnaht, ka mihtam Keiseram pascham sawas mahjas ar ugguni aigahje, bet zitteem, kas mantigi deesgan, schi nelaimē tik gaušchi gahje pee firds, ka mihtigā prahtā apnehmahs paschi tik dauds naudas famest, ka Keiseram atkal jaunās mahjas warroht usbuhweht. — Augsti zeenigs Keisers, to dabbutis sinnaht, tam ministera leelkungam, kas tas sinnahtneeks pahp paschas walsts buhschanahm, irr subrijis grahmatu, ko jums par preeku tē dohšim lassihht, Latweeschu wallodā pahrtulkotu. Keisers, prohti, raksta tā: "Zas ugguns-grehks, kas zittu dalku no muhsu mahjas-pils irr ispohtstijis, taf arci mums palihdsejis, no jauna dabbut arsiht, ar kahdu padewigu un ustizzamu prahtu muhsu mihti appakšneeki mums peežerrahs. Jo no mallu mallahm mums atnahk sinnas, ka augsti un semmi, leeli un masi dsennahs, ifkats no sawas pusses un peh; sawa spehka ar mihtigahm dahwanahm us to peepalihdseht, ka scho nammu no jauna usbuhwetu. Bet schahs dahwanas gan ne buhs wajadstgas: mehš winnas ne peenemam; bet tas prahts, ar ko muhsu ustizzami appakšneeki, kà jau arweer pee tahdeem lihdsigeem notikkumeem, tā arri taggad atkal no jauna mums sawu mihtlestibu irr apleezinajuschī, — schis prahts mums gaušchi patikke un muhsu firdi lohti eepreezinaja. — Mehš wehlejam, lai wissur scho arri dabbut sinnaht, un tadeht jums pawehlejam, zaur gubernatoreem un leelkungu preekschneekem wisseem muhsu mihteem appakšneekem, no kaut kahdas kahrtas winni buhtu, liht luddinahht muhsu Keiserikku pateizibu par scho winnu mihtlestibas apleezinajschanu. Scho mehš augstaki zeenijam pahp pafaulēs mantahm un tahm wissdahrgakahm skunstes leetahm. Kad mehš us to dohmajam, kà no firds un kà neschaubigi muhsu appakšneeki muhs mihtlo, tad jo preezigi sawu nastu neffam, ko waldischanas ruhpes un puhles mums usleek; jē schi mihtlestiba muhs eedrohschina zerreht, ka arri us preekschu muhsu mihtai tehwu semmei labbi un pa gohdam klahsees." — Pehterburgē 25tā Janw. 1838. Nikolai.

Is Odeffas pilssehtas. (20 Janw.) Taggad jau no dauds weetahm atnahk sinnas, ka tur arri tāpat semme effoht trihzejuse, kà pa Odeffas walsti. To nomannija garr melnu jubru un lihds pat Kiewes pilssehtai; zittā

mallâ mafak, zittâ wairak. — Ne zil taht no Odeffas no dsikkas affas tai paschâ brihdi kupli duhmi kâhpuschu ahvâ; zittur atkal semme eeplichuse un eefsch dauds nammeem tee pulksteni apstahjuschees, kas stundas rahda.

Is Parihches. Luhl', tapatt kâ eefsch Pehterburges un Londres, tã arri tur eefsch Sprantschu kehnina-pilssehtas scho seemu leela nelaima zaur ugguni notikke; jo tai nakti, ztrai Janwar-deenai iseijohet, tur Italjeheru leels kummedinu nams ar wiffahm turklaht peederrigahm mahjahm un ehkâhm nodegge un arri dauds zilweki ffahdê nahze. Weens wihrs, kas tanni paschâ nammâ ohtrâ tahschê dsihwoja, redsedams, ka pa treppehm wairs no ugguns ne warreja isglahbtees, fagreese ahtrumâ sawu palagu, fahsehje tohs gabbalus kohpâ, peefsehje weenu gallu pee lohga flenges, ar ohtru few zeeti apjohse un tã zaur lohgu pa masticim gribbeja laistees semmê, bet palags par nelaimi truhke, wihrs kritte us peejuntu un no turvenes us eelu, un us weetas bija nohst.

Is Sprantschu semmes. Tur scho seemu tik stipri falle, ka ite wezzi laudis ne peeminn, ka to jau peedstihwojuschî. — Nahze no mescha wilki leelds barrds mahjahm turwumâ, bet semneeki ar bissehm winnus gohdam fanehme. — Stahsta pahre baggatu kungu, kas Liones-pilssehtâ effohet dsihwojis, bet lohci fihksts buhdams, few ne gribbejis deesgan mallas pirkt un tadeht sawâ paschâ istabâ teefcham nosallis, kautgan saweem raddeem tuhkstohsch reis tuhkstohsch rubtus atmette.

M u h a m e t s,

Turku tizzibas eestahditajs.

Tanni leelâ pasfaules dallâ, kas mums pa rihta pussi un ko sawz Ahfijur, tur deenas-widdus pussi, pee farkanas juhwas, irr leels semmes gabbals, kurrâ maf uhdens atrohdahs, bet jo wairak almini un smiltschu tukfneschi, un ko Arabies semmi sawz. Tur tanni pilssehtâ, kam wahrds: Mekka, dsihwoja feschfints gaddus pehz Jesus Kristus peedsimschanas kohpmannis, wahrdâ: Muhamets. Tas dauds ko redsejis pasaulê, few daschu gudribu un labbu padohmu bija eemantojis. Nehme baggata kohpmanna atraitni par seewu un palikke tur-rigs wihrs. Nu winsch kahdu laiku dsihwoja itt klussi, bet pehdigi winnam prahtâ nahze, few par to wiffleelaku praweeti isteiktees, ko Deews pats effohet fuhrijis, tohs zilwekus pee labbakas atsichschanas weit un teem Deewa prahtu fluddinaht. Winsch sahze pa eelahm un zelleem sawas mahzibas isteikt un dauds laudis atraddehs, kas winnam tizzeja. Winna pascha tauta winnu gan nihdeja, tã ka winnam us zittu semmi bija ja-aisbehds, bet tur fweeschâ semmê winna mahzibas tikke zeenitas, un dauds tauschu winnam peekritte. Winsch sapulzinaja karrâ-spehku, ar ko sawai tehwu semmei uskritte un tohs laudis ar warru pee sawas tizzibas peespeede. Schi tizziba jo deenas jo wairak isplahrijahs un arri tee Turki to peenehme. — To grahmatu, kurrâ Muhameta tizzibas apleezinaschana irr usraklita, nosawz: alKoran. Schinni grahmatâ winsch pawehl, lai dohd nabbageem dahwanas, apgraisahs, daudsreis masgajahs, game un

pahtarus ffaita, bet arri aisleeds wiñnu dserf, bahrsdu nodsiht un us nandiu
 fpehleht. To jaunu tizzibu isplahtht, woi ar labbu, woi ar farxu un affins-
 isleefchanu, effoht leels nopelus, un dandf feewu apnemt ne effoht wis grehfs. —
 Muhamets nomirre 632râ gaddâ pehz Kristus peedsimfchanas, un tiffe paglab-
 bahs tai Araberu pilsfehâ, fo fauz: Me-dihna; un tur wehl schaf brihdi
 winna sahrku rahda. Turki dohma leelu fwehtibur panahfufchi, kad tee weenreis'
 sawâ muhschâ us to weetu warr nostagahf, fur to sahrku glabba, un kad tur
 dabbu sawa leela praweescha pihfchtus peeluhgt. — Sewifchki schim isdewahs
 laudis apmahniht zaur to, fa teem eerunnaja, Deews winnam pats zaur to en-
 geli Gabrieli sawu prahfu leefoht pasluddinaht, bet schis engelis ne bija zits,
 ne fâ balta duhwina, fo bija eeraddijis is winna aufim ehft, un kad uu put-
 ninfch eerastâ weetâ sawu barribu mefleja, tad laudis dohmaja, fa engels pra-
 weefcham fwehtas finnas arnessoht, un tã winni tam wiltneekam tizzeja.

D. Et — m.

• Tahs ihfas finnas par muhsu pasauli jeb semmi 22rais gabbals.

Pruhfschu Fehnina walste. Pruhfschu Fehninam peederr Pruhfschu semme
 un leels gabbals no Wahj'semmes. Pruhfschu semme patte wehl naw Wahj'semme,
 kaut arri schê gan drihs wiffi wahjifki runna. Wahj'semme eefahfahs, kad tu
 zaur Pruhfschu semmi zauri gahjis. — Kas no muhsu semmes us Pruhfschu
 semmi pa semmes zelku gribb tift, tam ja eet zaur Kursemmi un tad weenu
 masu stuhriti no Leifchu semmes. Arri pa juhru tur warr tift, jo schahs semmes
 seemeta-puffê irr muhsu juhra. — Pruhfschu semme irr klaja un weetahm lohti
 smilfchaina. Arri weetahm tur leelas meschus atrohd. Winna irr fâ Widsemme
 un Kursemme, tif ween fâ filtaka. Labbiba tur, fâ pee mums aug, bet ihpafchi
 tur kartuppelu audsinafchanu mihto. — Wezzôs laifôs tas bij, fa tee eedsihwo-
 taji arri schê Latweefchi bij. Wahj' wallodu winni, kad Wahzeefchi winnu
 semmê bij eenahfufchi, jo ilgaf jo wairaf eemahzijahs, un nu tâpat, fâ paschâ
 Wahj'semmê, ne ween zitti laudis, bet arri seinneeki Wahzeefchi. Wet tomehr
 Latweefchu walloda schê naw pawiffam isfuddufi. Wehl taggad pee Pruhfschu
 juhmallas kahdi laudis dsihwo, kas latwifki runna. Fa tizziba arri schinni
 semmê irr gan drihs wiffseem Lutera tizziba. — Tee leelakee pilsfehiti irr Kenigs-
 berga jeb Kenfberga un Danziga, abbi juhras pilsfehiti, fur labba juh-
 ras andele ar fweeschahm semmehm. Kats no winneem drufku leelaks, ne fâ
 Rihga, jo fattrâ wairaf, ne fâ 60,000 eedsihwotaji. Arri ja peemiun, fa Kenf-
 bergâ studentu ffobia. — Schinni semmê weena leela fraume, kas no Pohlu sem-
 mes nahf, un pee Danzigas juhra eegahfahs. Fa wahrds Weikfele. —
 Pee Pruhfschu semmes arri weens gabbals no Pohlu semmes peederr. Tee lau-
 dis, kas schê dsihwo, gan drihs wiffi pohlifki runna un pee Rattofu tizzibas
 turras. Tas leelakais pilsfehirs schinni semmes mallâ irr Pohsene, weens
 pilsfehirs, kas ne puff tif leels, fâ Rihga, jo tur tif 25,000 zilweft eefschâ. —
 Lai man schê wehl kahdus wahrds par kahdu leetu, fo Pruhfschu juhmallâ

baggati atrohd, peelikt. Tas irr prohti sihtars, ko laudis no smiltim islassa un arri no uhdena isweijo. Sihtars irr tahds zeets swekkis, kas zits dseltens, zits balgans un gaisch, gan drihs fà glahse. Winnu atrohd pa gabbaleem, tà ka zitti tif masi gabbalini, fà firnisch, zitti tif leeli, fà duhri. No wiina taifa wiffadas mafas leetas, prohti krelles preeksch seewischkeem, pohgas un dohses. Arri preeksch kwehpinaschanas wansch labs. Kad winnu fabersetu us karstahm ohglehm kaifa, woi arri, kad gabbalus dedsina, tad lohti patihkama smakka zetlahs. Tee leelee gabbali gan dahrgi. Ja kas, tohs salaffijis, drihstetu kam grihb pahredoht, tas gan baggats paliktu. Bet to ne drihst wis. Wiffu sihtaru, ko atrohd, krohnim ja dohd, un krohnis tam atraddejam un nodewejam par to gan ko makfa, bet tas ne pawiffam tif dauds naw, fà no zitteem dabbutu. Kam nu sihtara wajaga, tam to no kohnina ja pirk. Wansch to Kenschbergà, fur wiffu, ko Pruhfchu juhmallà atrohd, sakrahj, leef pahredoht, un sakfa, ka wiinam no ta ifgaddà kahdi 25,000 dahlderu eenahfshana. ....g.

S l u d d i n a f c h a n a .

Irr muifcha Widsemmè, tur gohdigs Latweetis taggad gan warrehs atrast labbu deenestu, ja tif wehl buhtu puifchu fahrtà un jau par dahrsneeku tif gruntigi ismahzijeas, ka arri labbi prastu, pa dahrsu isabihahm neween wiina kohfus, bet ir tohs dehsus kohpt, ko fauz: ahnanas. — Wehl skaidraku sinnu pahf scho weetu warr dabbut Nihgà gildstuhb=elas stuhri, tannì kantori, fur zitti deenestneeki weetas mefle.

Sinna, jif naudas 8. Webruar=mehn. deenà 1838 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Sudr. nauda. Rb. R.	Par	Makfaja:	Sudr. nauda. Rb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinnus smaggu	1 15	1	pohdu (20 mahrzineem) wassu	7
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	tabaka	— 65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 80	—	fweefta	— 1 70
—	ausu	— 55	—	dseltes	— 75
—	stenu	1 50	—	linnu, krohna	2 —
—	rupju rudsu=miltu	1 20	—	brakka	1 80
—	bihdeletu rudsu=miltu	1 50	—	kannepu	— 80
—	bihdeletu kweeschu=miltu	2 20	—	schfihstu appinu	3 —
—	meeschu=putralimu	1 50	—	neschfihstu jeb prezzes appinu	1 80
—	eefala	1 10	—	muzzu filku, eglu muzzà	5 30
—	linnu=sehklas	2 25	—	lasdu muzzà	5 50
—	kannepu=sehklas	1 20	—	smalkas fahls	4 75
1	wesumu seena, 30 pohbus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	5 15
barrotu	weherschu galku, pa pohdu	1 —	—	wahiti brandwihna, puffedegga	6 —
			—	diwedegga	8 —

Weenu sudraba rubli warreja dabbut par 360 $\frac{1}{2}$ kapeiteem warra naudas.

Drihw drikkelt. No juhmallas-gubernementu augstas waldischanas puffes:

Dr. C. E. Napierfky.